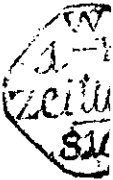

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden December 10-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Északi Amerika.

A' Mexikói dolgokrol igen bajos valami bizonyost tudni. Tsak a' Madridi és az Északi Amerikai egygyesült Státusokban jönnek-ki olykorolykor némelly minden egymásbol való függésnélkül lévő tzikkelyék ezen igen veszedelmes inségekkel küszködő tartományoknak állapotjáról. Így emlitik most tsak tördelékben némelyek ezen újságok között, hogy Cordova és Orizaba oly ponton állanak, hogy magokat feladják az őket ostromló, insurgens seregek. Ezen várakat az úgy nevezett Vera-Kruzi armáda a' Generalis, Vittoria' vezérlése alatt ostromolja. A' Puebla nevű tartománybéli armáda Guatacuelcos felé nyomul, a' hol nem nagy erővel állanak a' Royalisták. Generalis Bustamente még eddig mindenütt szerentsés volt ezen utólsók ellen. A' Matagordai kikötőhelyet elfoglalván az insurgensek, azt megerősítették. Generalis Toledo, az insurgensek ügyének előmozdittatásán való dolgozásra az Egygyesült Státusokhoz küldettéven, az olta az északi tartományokban lévő insurgens seregeket Generalis Piere vezérli, 's több effélék.

Az Északi Amerikai Fő Ujság, melyet másutt Hivatalszerént való ujságnak nevezének, hanem az Egygyesült Státusokban az Előülő Organumának neveznek, a' National Intelligencer, melly a' Mexikói dolgokrol már régtől fogva semmit nem irt, 's a' Feuerbrand nevű hajónak történetéről sem nyilatkoztatta vala semmi

vélekedését, most e'képpen szoll a' Mexikói környülállásokrol: —

„A' Mexikóbol érkezett legújabb hírek szerént, ott' legjobb tűz lelkesítette a' Republikánusokat. A' nép kiválasztotta a' maga képviselőit a' Congressusra. Ezen választásnak időpontja a' legszebb szakaszt fogja tenni a' Mexikói történetek' Historiájának. Mint halljuk, oly befolyású emberek' választattak a' népnek képviselőivé, kik minyájan igen alkalmasok lesznek azon nehézségeknek elhárítására, a' mellyek mind ez ideig nagyon hátráltatták annak a' revolúciónak sebesebb lépésekkel való előmenetelesülését, mellyet a' nemzetnek egygyetértéssel való és nyilvánlagosan kifejezett akarata határozott-meg. A' jövő esztendei táborozás és hadakozás mind azokra nézve felettebb interessans fog lenni, kik az emberiség' jusai megtartatásának igaz barátjai. Ez a' táborozás tökéletes végre fogja vezérleüi ezen szép ország' szabadlábra való állittatásának munkáját (emancipatzióját).“

Egyéb Amerikai újságlevelek minden tartózkodásnélkül úgy irnak 's úgy szollnak már most közönséges képpen, Don-Manuel Herrejaról, a' Mexikói insurgensektől az Északi Amerikai Egygyesült Státusok' Országlöszékéhez küldett Biztosrol, mint a' Mexikói Republikának az Egygyesült Státusoknál lévő 's teljes hatalommal felruházott Ministeréről, és a' mellyek meg nem inti őket ezen Diplomati-kai kifejezéssel való élésért. Ezen Köv. etnek meghatalmazására

tették közönséggé az Amerikai újságokban a' Mexikói insurgenseknek szereniséselemeneit illető kedves hírek, a' melyekről már régebben is emlékeztünk.

A' mi a' *Feuerbrand* nevű hajónak a' Spanyolhadihajók által tett megtámadtatását illeti, erről sem *Madridbol* sem *Washingtonbol* nem érkezett még eddig semmi hivatalos tudósításokkal telyes újság a' kezünkhöz. Még ezek megérkezének, addig csak az itt következő nem hivatalos újságokból vett tudósításokkal kell kielégítenünk olvasóinkat. —

„Nem lehet semmit kételkedni azeránt (így szollanak az *Uj-Orleánban* September 13-dikán kijött újságlevelek), hogy a' mi zászlónkon esett megbántatás után, 's azon készültekhez képpest, melyeket az *Uj-Orleáni* tengeri Kommandáns, ezen megbántatásnak visszafizettetésére nézve teszen, hadakozás ne következék országunkra.“ — Ugyan ez az újságleveli jelenti, hogy ott a' nép ahöz készült, hogy a' következő kedden gyűlést tartván, kérő levelet határozzen az országloszékhez, mely által azt a' nagy felindulást, melyet ő hennie az Amerikai Egyesült Státusok' zászlójának meggyaláztatása okozott, kifejeztetvén, tétetessék ajánlás azeránt, hogy a' nép készséggel segiteni fogja az országloszékét abban, hogy ezen megbántatásért, illendő elégtételt vehessen magának.

A' *Nex-Yorki* Kurir így nyilatkoztattaki ezen tárgyról való vélekedését Sept. 17-dik napján: — „Az Egyesült Státusoknak annyi ezivódása volt külömbkülömb időszakaszokban most Frantziaországgal majd Angliával, hogy végtére, mikor által láttuk, hogy keményen kell magunkat viselni, azt sem tudtuk, hogy ezen két nemzetek között melyik ellen hirdessünk hadakozást. Mi az okosság' száradjában, a' *Jefferson* kormányozásának ideje alatt, oly sok nyagattattunk, bántattattunk, hogy bármelyen határozhatnók-meg, hogy melyiktől szenvedtünk több tsapásokat, Angliától-é,

vagy pedig Frantziaországtól? Országloszékünk maga is tett néhány igen hibás 's ügyetlen lépéseket, de a' melyeket csak kevés emberek vettek eszékbe, a' népnek nagyobb része soha sem. Hanem hagyjuk ennyiben most ezeket, fordítsuk inkább a' *Feuerbrand* nevű hajónak megtámadtatására figyelmetességünket. Ha abban az esetben, midőn egy Hatalmasságnak alattvalói a' másoknak alattvalóit megtámadják, a' tromfot azonnal tromfal ütni 's tüstént hadakozást kezdeni kellene, ebből a' következő, hogy egy Státusnak csak egy nem igen nagy tisztje is gyakran hadakozásba keverhetné a' maga Fejedelmét, ha mindjárt ez azt ellenzené is. Ha valamely tiszt valamely megbántást követ-el, abból egy általjában nem következik az, hogy azt néki az ő Fejedelme parantsolta. Ehez képpest böltsen tétetett a' népek' törvényében az a' határozás, hogy a' megbántatott nemzet, előbb hogy sem ahöz kezdene, hogy magának erőszakos elégtételt vegyen, elebb panasználjon, nehézségeit adja-be, 's indító okait hordja elő, hogy a' másik nemzet' Fejedelmének módja lehessen arra, hogy azt hogy a' történetet nem hagyja helybe, kinyilatkoztathassa, a' hibás tselekedetet megbüntettethesse, 's a' megbántatást jóvá tehesse. Mind ezekhez képpest a' mi Országloszékünk magaviseletének ezen környülállások közök igen egygyűgűnek kell lenni. Az ő kötelessége a' lezzen, hogy a' történetet egész mivólta szerént terjeszse a' Spanyol Király' eleibe. Ez a' Monárkha a' bűnöst hathatosan 's példásan megbüntettetni, 's nekünk telyes mérték szerént elégtételt tartozik. Ahöz is bizodalmasan számot tartunk, hogy országunk' bétsületének fenntartatására nézve az az aluszékony 's megávuált Diplomatika, mely a' *Jefferson* kormányozását meggyalázta, most nem fog ismét vissza térni kö-zünkbe. A' mi igazságtalanság igazságtalanság, a' mi igazság igazság. Az a' Hatalmasság, a' ki minket nyilvánóságosan 's

tagadhatatlanul megbántott, nem akar nekünk eleget tétetni, mihelyest ez az elégtel haladéknélkül meg nem történik. Ahoz is számot tartunk pedig, hogy Országlószékünk azt fogja kívánni ingadozás nélkül a Spanyol Országlószéktől, hogy annak a Spanyol tisztek, a ki minket megbántott, megbüntettetése olyan legyen, hogy mind azoknak intő példaúl szolgáljon, a' kik meg valami efféle barbarusságoknak elkövetésére hajlandók lehetnének. És ha a' mi igasságos kívánságaink tüstént nem teljesítettnek, így azt hisszük, hogy egész nemzetünk egygyesített hangon fogja kiáltani: *a' Spanyolország ellen való hadakozást!* Semmi tekintetben, nem fogna egy ily hadakozás ellenére lenni az *Egygyesült Státusok'* kívánságának, bár melly keserves szemekkel tekintenek is ók annak elkövetkezését: tsak igasságtalan okok miatt történnék kezdődése. Az is igaz ennekfelette, hogy a' mi nemzetünk kívánja az Amerikai Spanyol tartományoknak függetlenségét. Ha Spanyolország töllünk a' mi igaz kívánságainkat megtagadja, az *Egygyesült Státusok*nak nem fog nehéz lenni az, hogy magok eleget tegyének magoknak, s hogy az Amerikai Spanyol patriótáknak olyan segédelmet adjanak, melly az ó szabadságra s függetlenségre való nagy lelkű törekedéseiket fényes kimenetellel fogja megkoronázni.

Valaki, a' ki azon a' *Feuerbrand* nevű Amerikai hajón jelen volt, mellyet a' Spanyol hadi hajók a' Mexikói öbölben megtamadtak, ezeket írja: — "Ez a' hajó *Vera-Kruztól* nem messze találkozott a' *Diana* nevű 24 ágyus, s még két más, 18 ágyus Spanyol hajókkal. Ezek néhány lövést tétvén amarra, parantsolták neki, hogy küldjön tsajkát hozzájuk. Hadaagy *Cunningham*, az Amerikai hajó Kommandánsa ezt tselekedni nem akarta, hanem azt izente, hogy azt megengedi, hogy a' Spanyolok embert küldjenek által ó hozzá. Ebből kemény szeszszóllalkozás támadott, mellynek a' tetta' következtetése, hogy *Cunningham* engedelmesske-

dezt s a' kardját, mint fogóly, által adta, de azt a' Spanyol vezér nem vette el. Végezetre, így fejezi ki magát a' tudósító, az Amerikai tisztek mind fogságra tétettek, a' közemberek megverettettek, és *Perter* (kiről nem iratik, hogy ki és hova való ember legyen), mint tengeri tolvaj, megbélyegeztetett." — Nem írja ez a' tudósító (ily megjegyzést vetnek némely újságok a' szavai után), hogy hát osztán mi képpen menekedtek meg az Amerikaiak a' Spanyolok' keziből? — s úgy látszik hogy az egész tudósítás valamely Amerikai dühösködő pennából folyt, a' ki minden motskolódásokra kifakadott a' Spanyol országlozszék s Spanyolországi lakosok ellen.

Más levelek így beszélnek a' történetről: —

„Az Amerikai *Egygyesült Státusok'* *Feuerbrand* nevű Schoonerje, a' múlt Augustus' 27-dik napján a' Mexikói tengeren folytatván evezését, szembe találkozott egy Spanyol hadi hajós sereggel, melly azonnal tüzet adott réa. Ez a' Spanyol hajós seregyanithatóképpen a' volt, a' melly *Apodaca* nevű Admirálist, a' Mexikói új Kommandózt, *Vera Kruzhoz* kísérte vala, a' ki innét 2000 fegyveresekkel Mexikói városa felé tovább indúlni szándékszott. Az Amerikai hajónak Kapitánya *Cunningham*, látván hogy a' Spanyolok ágyuznak réa, felszaladott a' hajó fedelére, kérdeztvén, hogy mi legyen a' lödőzésnek oka. A' Spanyolok azonközben a' tüzelést folytatván, azt még motskolódó kifejezésekkel is fontosították. Végre azt parantsolták az Amerikaiaknak, hogy küldjenek tsajkát által bozzájok; Kapitány *Cunningham* ellenben azt izente nekik, hogy ók küldjenek tsajkát hozzá; ó azon közben tsakugyan által küldött hozzájuk egy Hadnagyot, kinek kardját a' Spanyolok elvévén, Strázsát adtak őrizetére, a' velle által ment embereket pedig megverték, láutzra tették, s halállal fenyegettek. Az alatt az Amerikai hajóra is által jött egy Spanyol Hadnagy, ha-

nem az ezzel való beszélgetés közben által izent egy másik Spanyol hajónak a' vezére az Amerikaiakhoz, hogy tüstént elevezzenek, a' merre látnak, mert-külömben mind össze fognak haladéknélkül lövöldözteni. Így történt a' két ellenséges félnek egymástól való elválása. Mikor értessekre adták az Amerikaiak a' Spanyoloknak, hogy ők Amerikaiak legyenek, rettentő módon szidalmazták őket a' Spanyolok.

Nagy Britannia.

A' Londoni újságokban még most is Hunt és a' Spa-Fieldi népgyűlés a' főbb tárgy: — "Ez a' gyűlés (így szoll Nov. 19-dikén egy Londoni író) megmútatására szolgált annak, hogy az elnyomtatás, megrontatás, 's az Országlószéknek egyéb visszaélései ellen való kiáltozás, sohol nem talál pártfogókra. Ezen gyűlésben a' *Sussexi* Hertzeggel egyetemben minden Foksiszták, *Torrystak*, *Whigsisták* legalatsonyabb titulusokkal rubáztattak - fel. átáljában; árulóknak, háránybőrbe öltözött farkasoknak, az ország' eladóinak, a' Parlamentum' zsibvásárosainak, 's egyéb efféléknek neveztek őket az orátorok; 's éppen arra a' kárhozatra ítélték minnyájokat, mint Ministert Lord *Castlereaghot*. A' Fő Orátor Hunt arról is panaszkodott egyebek között, hogy az ő barátjai még csak égygyet sem találhattak a' népnek Londonban lévő barátjai között olyant, a' ki magát arra ajánlotta volna, hogy ezen gyűlésben beszédet fog intézni a' néphez, úgy-annyira, hogy az ő barátjai őtet (Huntot) száz mérföldnyi távolságról (*Bristolból*) kéntelenítették Londonba hívni, hogy ezen alkalmatossággal a' nyomorult népnek ügyét védelmezze. Bizonyossá tette Hunt a' népet, hogy neki nem célja, hogy innét ellillantson, hanem, ha arra fog a' dolog kerülni, ő mindenütt az első sorban fogja magát mútatni. De, hát ki ez a' Hunt, a' kit ennyit emlegetnek? Ez a' Hunt régentén nagy jószágot hirt *Sommersetshirben*.

Azután serfőzőségre adta magát *Bristolban*: denem volt szerentsés a' maga spekulációjában. Mikor az utóbbi képviselői választások folytak, *Bristolban* parlamentális tagnak akarta választatni magát, de nem kapott elegendő voksot. Finantziái állapotjának terheseése miatt végezetre ismét vissza térni kéntelenítettet a' mezei gazdaságra, 's most e' mellett van. Némelyek azt szeretik beszédközben tudakozni felőle, hogy valyon mitsoda fogságra fogja magát Hunt leghamarább juttatni, az adósok' fogházába - é vagy pedig *criminulis* fogházába? — "Azt végezte ugyan a' Spa-Fieldi gyűlés, hogy az ő kéré levelét *Sir Francis Burdett* és Hunt adják be a' Régens Princznek: igen, de az ilyen gyűlés nem Constitúziószerént való, és azzal a' jussal, hogy a' Princzhez kéré leveleket nyujtassanak-be, tsak az úgy nevezett Corporatziók, az az, tsak egész polgári társaságok 's bizonyos privilegiumokkal bíró Collegiumok birnak; innen a' következik, hogy ennek a' Spa-Fieldi gyűlésnek kéré levelét nem fogják elyenni. Sőt azokat az embereket, a' kik azt aláírták, mihelyest 20-nál többen vannak, a' törvények szerént meg is lehet perelni, ha semmi Magistratualis oszszehiyattatás, semmi kerületbéli Fő politziai kar, vagy Ekklesiái előljárók által meg nem hatalmaztattak a' gyűléstartásra. Egyegy embernek, akár ki legyen, szabad kéré levelet beadni. A' nemzet tsak *corporatziókra* oszolva teheti-meg a' maga panaszkodásait: az effele gyűlevész oszszesereglések ellenben, tsak mint semmik úgy tartatnak. — "Az országlószék igen ditséretes előrevaló vigyázással viselte magát ezen Spa-Fieldi gyűlés' alkalmatosságával; a' kik ezt tsinálták, tsak amúgy hirtelen akartak banni a' dologgal, azért, hogy az Országlószéknek ne legyen semmi előre való vigyázásbéli készülétek' tételére ideje; a' meghívó levél tsak az azelőtt való napon adattott-ki; azt is gondolták a' gyűlés' fejei valósággal, hogy telyességel nem tétettek sem-

mi rendelkezések. Pedig az Országlószék is éppen olyan fürge volt minden szükséges rendelkezések megtevésében. Két Regementek azonnal London mellé hívattattak, 's már még a' gyűlés' napján reggel oly módon kiállítottak, a' gyalog testorzó seregnek 's a' Londoni belső katonaságnak külömbkülömb tsapatjaival égygyütt, hogy semmi nevezetes bűnhődésektől nem lehetett tartani. A' Ministerek ezen egész Spa-Fieldi tanátskozásnak ideje alatt el nem távoztak Cancellariáikból: hanem arra, mint már említettett, teljességgel semmi szükség nem volt hogy a' katonaság belé avassa magát a' dologba. —

„Az úgy nevezett Hunt-társaságnak közelébb tartandó öszszegyülekezése arra a' napra határozottatott, mellyen a' Parlamentum a' maga üléseit ki fogja nyitni, még pedig úgy; hogy éppen a' Parlamentum' háza előtt gyülekezék öszsze a' porsegreg. Hogy azonközben az előrevaló vigyázásbéli készüléteket ekkor is jó móddal meg fogja tétetni az országlószék, meg lehet binni.

A' Londoni polgárság' tanátsa November' 20-dikán megköszönő irást határozott a' Lordmájorhoz, azért, hogy tavaly olyan jól viselte magát, hogy most, ismét Lordmájorrá, választották. November' 26-dikára ismét gyűlést hirdetett ugyan ezen polgári tanáts; ekkor a' felett fog tanátskozni, hogy mitsoda eszközök által lehessen a' szegénységet a' mostani terhes környüállások közzül kiségiteni. Londonnak tsak a' Spitalfield nevű részében 30 ezerre számlálják ezen szempillantatban, egyebekben kívül tsak a' kenyérnélkül maradt takátsok' (szóvók') számát.

Baaker nevű halász Ipswichből, nagy szerentsére talált November' 7-dikén; reggel 6 's 7 óra között a' tenger' öblibe kivezven halászatra, meglát a' száraztol valami másfel német (8 ánglus) mértföld távolságra egy nagy valamit a' tengerből ki-

állani; a' mit elébb minthogy még setétetske volt, valami elsüllyedett hajó' derekának tartott. Közelébb érvén oda, látja, hogy egy nagy döglött tzethal; melynek megörvendvén, vagy két halász barátjait oda hívta, 's ezeknek segittségekkel valami 24 oráig való iparkodás után kihurtzolta a' nagy állatot a' Durhami partra, a' hol darabokra vagdaltatván 's kifőzetvén, több nyereséget fog venni a' zsírjából, mint a' mennyit egész télen nyer az egyéb halászatból. A' hal nyöstény lévén, a' hasa' alsó részétől fogva a' háta' gerintziig 18 lábnyom szélességű, egész hossza pedig 68 lábnyomnyi volt. Minthogy semmi sérelem nem látszott rajta, melyből azt lehetett volna gondolni, hogy talám a' miatt döglött volna meg, gondolják, hogy valami olyan helyre talált volna vetődni, a' hol a' viznek mélysége igen kicsi lévén, ott ő megakadott, 's onnét idővartatva a' bányakodóhabok felkapván, oda hozták, a' hol Baaker reá talált.

Az Angliai Királyné' testvére 's a' Cumberlandi Királyi Hertzezné' atya', a' Mecklenburg-Strelitzi Nagy Hertzege' halálának híre Londonban megérkezvén, a' nevezett ifjú Hertzegasszony, a' ki külömben is várandó (viselő) úgy megilletődött rajta, hogy az óta igen beteg.

Miklós Orosz Nagy Hertzege November' 20-dikán Londonba megérkezett. A' következő napon nagy udvárlás volt nála. Az idegen udvaroknak Londonban lévő Követaik, a' Ministerek, 's több eslelek, megérkezéséért való szerentsekvánásra hozzá mentek. Késérei között vannak, az Orosz Császár Adjutánsa General-Lajtnánt Kutusow, Státustanátsos Bátor Nicolai, 's több más Fő tisztek. Anglus nyelven jól beszéll ő Nagy Hertzege. Úgy találják, hogy képében nagyon hasonlít a' battyához Sándor Császárhoz.

A' Wilt-Shirei Grófságban véghez ment Nov. 11-dikén az Országszerte nevezetes juhvásár. Itt most igen sok és igen oltsó volt

a' júb. Más esztendőken dél előtti 10 óráig már el szokott volt végződni a' vásár. Most délután 4 óráig tartott. Legalább hajtottak vala 70,000 darabot oda; de nem is kelt-el valami 10 ezerig való. A' legjovát, mézárszékre, 27 Schillingen (valami 9 talléron), a' többbit nagyobb részint 5 talléron vásárlották. Egy szóval úgy adták, a' mint lebetett; tsak hogy pénzt kapbassanak, mert fizetni kell a' nagy árendát.

Orosz Birodalom.

A' *Petersburgban* kijövő, *Orosz Invalidas* nevű újságban, ilyen (katonáknak való) Császári Patens jött-ki November 7-dikén (új szerént 19-dikén) — "Ó Császári Felsége szemére hánnya General-Lajtnánt *Helfreichnek* a' *Nawagini* és *Ehstlandi* Regimentek' rosz kárban lévő állapotját, a' melly Regimentek az 6 Osztályának második Brigadáját teszik, így szintén ezen Brigada' Kommandánsának *Mussin-Puschin* Generál-Májornak, 's a' *Nawagini* Regiment első Batalionnya Kommandánsának Major *Adamowitschnek*, ezen Batalionnak rosz kárban lévő állapotját. Az Oktob. 10-dikén *Rigában* tartatott mustra' alkalmatosságával tudatillik, a' következőzök vétettek lankadt, 's egyenetlen volt; sok katonák még tsak ki se léptek jól; a' *Nawagini* Regimentnek első Batalionnya leg roszsabbul *defilirozott* — 2) ször, a' Stábtisztek nem tudták, hova tartoznak, mikor a' sereg, *in massa* marschirozik; a' Batalionkommandánsok Adjutánsikkal egygyütt lovaglottak. Az *Estlandi* Regiment' harmadik Batalionnyánál, a' Stábtiszt az első *Pelotonnak* jobb, az Adjutánsa, ugyan annak bal szárnyan lovagolt — 3) ször, ugyan ezen Stábtiszt' lovának igen rút zabolája, kötőfékfeje pedig éppen nem volt — 4) szer, a' Batalion-Adjutánsok nagy részint, sem lovan ülni, sem kardjokat tartani nem tud-

ják — 5) ször, a' *Nawagini* Regimentnél, Grenadiros Tisztek állottak a' Zászlók mellett, pedig e' nem szokás."

Spanyol Ország.

Ezen napokban sokat írkáltak közönséges leveleink a' felől, hogy a' Spanyol seregek *Kataloniában* nagyon sokasítottának, 's nevezetesen hogy *Barcellona* várába igen sok fegyveres seregek gyűlekeztek volna be. Most ellenben egyszerre ellene mond ennek az egész hírnek a' *Toulousei* újság, így szollván: hogy mire való volna ezen *Spanyol* seregeknek *Katalóniába* való gyűlekezése, mikor *Madrid* és *Páris* között legnagyobb barátság uralkodik? Tsak a' gonoszlelkűség hirtelhet efféle háborus készületeket egygyik vagy a' másik részről, akkor, mikor semmi ellensegekedésnek fundamentoma nintsen.

Török Birodalom.

A' *Veres-tenger*' környekein nagy tsapást tett a' pestis. *Jussum-Achmet* Bascha, az Egyiptomi Helytartónak *Mehemed Aly* Baschánek nagy hírnevű idősebb fia, a' *Wchabiták*' meghódíttatója, kit a' Török Császár, az ő nagy vitézségének megjutalmaztatásául, *Dziddának* 's a' Szent városoknak *Mehkának* és *Medinának*, és *Szeretsen* országnak Kormányozójává nevezett vala, meghalálózott. Halála úgy történt, hogy egy pastises hajórol, de a' melyből ő semmit nem tudott, ágyasnak' egy szép rab-szolgalót vásárolván, erről a' mirigy réáragadott, 's ez őket, mind kettőjüket, eletek' legszebb virágában, megölte, 's vigyázatlanágoknak áldozatjává tette. Mint mondják a' fia' véletlen halála miatt vigasztalhatatlan atya, *Mehemed Aly* Bascha, a' maga első mérgében, a' ral lenyokkal kereskedő hajósnak fejét elütette, azért, hogy miért titkolta-el, hogy pestis uralkodjék a' hajóján.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s.

Mosodsor is emlekeztetjük a Magyar Kurir' Tisztelt Olvasóit, hogy a' kik ezt magyarokhoz a' jövő 1817-dik esztendőben is befogadni kívánnják, rendeléseiket, az eddig szokott módokon, jó idején meg tenni ne terheltessenek.

A' taksája egész esztendőre 26 — fél esztendőre 13 forint, a' mennyi a' lefolyt 1816 dik esztendőben is vala.

Elegyes dolgok.

A' Frantzia ujságokban ilyen nevezetes történetről való tudósítás találatik: — A' múlt November 19-dik napján egy ember utazott Dijon városán által Paris felé, aki az Algíriai fogságból tsak a' mi nap szabadult ki a' Lord Exmouth expedízióját követett kötésnek ereje szerint. Ez, még 15 esztendőskorában az akkori Artéziai Gróf mostani Monsieur (a' Király' ötse) udvarában inaskodván, 's ezt Gibraltárnak ostromoltatásakor oda kísérvén, történt, hogy egy alkalmatossággal azon bajón talált lenni, a' melly Gróf d'Estainghez parancsolatokat vivén, az Afrikai partok mellett elsüllyedett, a' hol az ifiat az Arabok elfogván, mint rabszolgát, egy Afrikának belső vidékein lakó Fejedelemnek eladták. Utótt egy tajga mellé lántzolták, 's így elt azolta 34 esztendőket, a' napokat szüntelen való kínos munkával, az éjjeleket pedig, egyéb dolgok társaival egyetemben, sátor alatt tsaknem egymás hátán, töltvén-el. Már most 49 esztendős lévén, ennyire terjedett életének historiájában a' legnevezetesebb környülállások közé tartozik az, hogy rabságának ideje alatt úgy elszakasztatva volt a' világgal való minden közösülettől, hogy tsak egy szót sem hallott volt az egész Frantzia revoluzióról, 's a' Frantzia Királyi Familia' szerentsétlen történetiről. Az ő Nápolyhoz lett kitétetéséskor hallotta legelőbb mind ezeket nagy bá-

mulással. Egy Dumont nevű ötse ennek a' szerentsétlenségnek, még most is a' Monsieur & Királyi Hertzegsége' szolgálatjában van.

A' Frantzia Pairch' kamarájában mostanság eléfordult tárgyak között említik a' Királynak egy végzését, mellyet megerössítés végett oda küldött ő Felsege. A' végzés a' Papság' számára tétetődő ajándékokat illeti, és ezeket foglalja magában: — 1) Minden törvényesen meghatalmaztatott Papi Institutum elfogadhat, a' Király' meghatalmazásával, mindenféle ingó vagy ingatlan jószágokat vagy jövedelmeket, mellyeket nekik akár élő emberek ajándékoznak, akár pedig a' meghalalozók testálnak. — 2) Minden törvényesen meghatalmaztatott Papi Institutum hasonlóképpen szerezhethet magának vásárlás által, a' Király' meghatalmazásával, ingatlan jószágokat és jövedelmeket. — 3) A' Papi Institutumoknak örökidőig kell birni ezen tulajdoni jusszeréat az ő birtokaikká lett ingatlan jószágokat és jövedelmeket; és ezeket ők el nem idegenithetik különben, hanem ha a' Királytól hatalmat kapnak ezeknek elidegenithetésére. — A' kamara biztosság eléibe adta vala ezen projektumot, melly is ezt megvizsgálván, Nov. 26-dikán a' Kamara' eléibe vissza küldötte a' maga vélekedésével egyetemben. Abbé Montesquiou volt a' biztosság' szószollója. A' biztosság' vélekedése e' volt, hogy meg kell erősíteni a' Király' rendelését ezzel az egy változtatással, hogy az 1-ső és 2-dik tikkelyekben ezen kifejezés' helyébe: törvényesen meghatalmaztatott, ezt kell tenni, a' Király által megosmértetett. — Ezt a' változtatást a' kamara is helybe hagyván, a' Király' rendelése nagy többséggel megerössített.

Azután ilyen jóvallások fordultak elő: — Projektáltatott, hogy jó lenne meghatározni, hogy ezentúl a' Pairch' kamarája semmi előre leirt beszédet meg ne halgas-

son, a' biztosságoknak tudósításaikon 's a' jóvállásokon kivűt; a' ki beszélni akar valamit, beszéljen csak a' fejiből. — Hasonlóképpen projektáltatott, hogy ennekutánna az olyan Paíreknek neveik, a' kik valamely tárgy felett való vetélkedés' alkalmatosságával beszédeket taitanak, irattasának-be a' kamara' jegyző könyvibe, 's azon újságlevelekben, mellyek a' kamara' üléseinek tárgyait kiadják, az ilyen Paírek is neveztessenek meg. — Meghatározta a' kamara, hogy mind ezeket a' jóvállásokat illendő megfontolás alá fogja venni.

Pomeraniában *Stolpe* városában, November' 19-dik napján tökelletes volt a' napnak meghomályosodása, 's valami 2 vagy 3 minútáig tartott, a' melly idő alatt oly nagy setétség volt, hogy az egen, tsillagolebetett látni. — *Koppenhágában* oly nagy setétség volt ekkor, hogy egy könyvkötővetyét délutánra kellett által tenni.

Rend' ő *Austriai Cs. Fő Hertzegsége* Nov. 17-dikén *Genuából* *Pisába* érkezett a' maga testvérehez *Ferdinandus* *Toskánai Nagy Hertzeghez*, kinek társaságában Nov. 23-dikan *Livornónak* meglátására ment, a' honnét ő *Fő Hertzegségék*, valamint *Pisából* az egész *Nagy Hertzegi Udvar*, *Florentziába* vették útjokat, téli lakásra.

Az *Angliai Régens Princz'* életepárja a' *Walési Hertzegné*, *Pármából*, a' hova' *Császári Fő Hertzegné ő Felsege'* 's *Pármái Hertzegasszony'* meglátása végett útját néhány napokra vette vala, ismét vissza útozott a' maga falusi lakóhelyére *Garovába* a' *Comoi* tó mellé.

Leopold ő Sicilliai K. Hertzegsége a' maga életepárjával *Klementina ő Cs. K. Fő Hertzegasszony*ságával, Dec. 2-dikán *Laybachba* érkeztek, a' *Püspöki palotába* szállottak, a' gráditson a' *Püspök úr*, a' *polgári 's katona tiszti karok*, 's a' *Káptalan* által tiszleltettek, szobáikba kísértettek, 's estve az egész város megvilágosított a' *lakosok'* örömének kinyilakoztatására. Dec. 3-dikán-tovább indultak *Napoly* felé.

H i r a d á s .

Az alábbirt, Felseges helybehagyással közönségesen hírül adja a' maga pártfogóinak és barátjaiuk, hogy egy *Berlinben* az 1815-dik esztendő *Juniusának* 20-dik napján költ *Kabineti irásszerént*, néki, az ő mesterségi szorgalmatosságának buzdítására, *Prussus Király ő Felsege* a' maga különös kegyességéből és kegyelmességéből, egy megtiszteltetési *polgári*, arany, füles és pántlikás, pénzt (medalliat) küldött légyen. —

Továbbá azt is jelenti ugyan ő, hogy a' maga addig való lakását a' városban az úgynevezett *Tiefen Grabenből*, a' 166 számú házból, a' *Graben* mellett az úgynevezett *Schlossergaaszchenben* lévő, 635 számú háznak 2-dik emeletébe, által tette légyen, és magát mindeneknek, minden magyar ruházatok' készíttetése által való legpontosabb és tsinosabb szolgálatjára, ajánlja.

Horváth György

Polgári Magyar Köntöstsínáló.

- Dec. 6-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 337 5/6 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 15 fl. 56 kr. adtak
Dec. 7-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 338 7/8 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
Dec. 9-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 347 1/8 forintot.
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.